

Četrtek, 28. april 2016

P8_TA(2016)0201

Napadi na bolnišnice in šole kot kršitve mednarodnega humanitarnega prava**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 28. aprila 2016 o napadih na bolnišnice in šole kot kršitvah mednarodnega humanitarnega prava (2016/2662(RSP))**

(2018/C 066/03)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju ženevskih konvencij in drugih pravnih instrumentov mednarodnega humanitarnega prava,
- ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah ter drugih instrumentov Organizacije Združenih narodov (OZN) o človekovih pravicah,
- ob upoštevanju Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 10. in 11. decembra 2015 o pripravah na svetovni humanitarni vrh,
- ob upoštevanju člena 208 Pogodbe o delovanju Evropske unije o usklajenosti politik za razvoj,
- ob upoštevanju sklepov Sveta za zunanje zadeve z dne 8. decembra 2009 o spodbujanju spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava,
- ob upoštevanju Posodobljenih smernic Evropske unije o spodbujanju spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju načel partnerstva (kot jih je podprla svetovna platforma za humanitarno pomoč) z dne 12. julija 2007,
- ob upoštevanju poročila generalnega sekretarja OZN za svetovni humanitarni vrh z dne 2. februarja 2016 *One humanity, shared responsibility* (Eno človeštvo, skupna odgovornost),
- ob upoštevanju resolucije varnostnega sveta OZN št. 1998, sprejete dne 12. julija 2011, in resolucije št. 2143, sprejete dne 7. marca 2014, o zaščiti otrok, prizadetih v oboroženih spopadih,
- ob upoštevanju resolucije generalne skupščine OZN št. 64/290 z dne 9. julija 2010 o pravici do izobraževanja v izrednih razmerah,
- ob upoštevanju svojih resolucij z dne 25. februarja 2016 o humanitarnih razmerah v Jemnu ⁽²⁾, z dne 4. februarja 2016 o sistematičnih množičnih pobojih verskih manjšin, ki jih izvaja ISIS ⁽³⁾, z dne 26. novembra 2015 o izobraževanju otrok v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah ⁽⁴⁾, z dne 27. februarja 2014 o uporabi oboroženih brezpilotnih letal ⁽⁵⁾, in z dne 16. decembra 2015 o pripravah na svetovni humanitarni vrh: izzivi in priložnosti za humanitarno pomoč ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju resolucije varnostnega sveta OZN št. 1502 (2003) o nasilju nad humanitarnimi delavci in resolucije št. 2175 (2014) o zaščiti civilistov v oboroženih spopadih,
- ob upoštevanju deklaracije o varnih šolah iz maja 2015, pripravljene za sprejetje na konferenci o varnih šolah v Oslu, ki jo je maja 2015 sklicalo norveško ministrstvo za zunanje zadeve, in z njo povezanih smernic za zaščito šol in univerz pred uporabo za vojaške namene med oboroženimi spopadi,

⁽¹⁾ UL C 303, 15.12.2009, str. 12.

⁽²⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2016)0066.

⁽³⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2016)0051.

⁽⁴⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2015)0418.

⁽⁵⁾ Sprejeta besedila, P7_TA(2014)0172.

⁽⁶⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2015)0459.

Četrtek, 28. april 2016

- ob upoštevanju navodil o napadih na šole in bolnišnice, ki jih je v pomoč vsem, ki so vključeni v spremljanje, poročanje in zastopanje interesov, 21. maja 2014 izdala posebna predstavnica generalnega sekretarja OZN za otroke v oboroženih spopadih,
 - ob upoštevanju resolucije 32. mednarodne konference Rdečega križa in Rdečega polmeseca z dne 10. decembra 2015 o krepitvi spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava,
 - ob upoštevanju poročila Mednarodnega odbora Rdečega križa o projektu o ogroženosti zdravstvenega varstva in poročila o nasilju nad zdravstvenimi objekti in osebjem,
 - ob upoštevanju členov 128(5) in 123(4) Poslovnika,
- A. ker je mednarodna skupnost zadnja leta priča grozljivemu trendu napadov na bolnišnice in šole v oboroženih spopadih po vsem svetu, nazadnje na zdravstvene centre Zdravnikov brez meja (MSF) v afganistanskem Kunduzu 3. oktobra 2015, jemenskem Razahu 10. januarja 2016 in v številnih sirskih mestih ves čas trajanja konfliktov; ker smo priča doslej največjemu zavračanju in preprečevanju dostopa do humanitarne pomoči, usmrtitvam civilistov in humanitarnih delavcev, pridržanju v izredno slabih razmerah ter zajetju talcev in prisili civilistov v suženjstvo; ker so vse večje potrebe in izzivi, neizpolnjene zaveze ter rastoči stroški humanitarne pomoči prispevali k temu, da je sedanji humanitarni sistem dosegel svoje meje, in ker so številne organizacije zaradi tega prisiljene začasno prekiniti pomoč v hrani, nudenje zatočišč in druge humanitarne operacije, ki rešujejo življenja;
- B. ker bo 23. in 24. maja 2016 v Istanbulu potekal prvi svetovni humanitarni vrh; ker generalni sekretar OZN v svojem poročilu za ta vrh z naslovom Eno človeštvo, skupna odgovornost opozarja na po njegovem brezsravno in kruto erozijo spoštovanja mednarodnih človekovih pravic in humanitarnega prava v oboroženih spopadih, ki bi lahko povzročila vrnitev v obdobje „vojne brez meja“; ker v poročilu navaja, da k tej eroziji prispeva neuspeh pri zahtevanju in spoštovanju skupnih norm in pri podpori obstoječim mehanizmom izvrševanja, spremljanja in odgovornosti;
- C. ker je mednarodno humanitarno pravo, znano tudi kot pravo oboroženih spopadov, namenjeno lažšanju posledic oboroženih spopadov z zaščito tistih, ki ne sodelujejo v spopadih, ter z urejanjem sredstev in metod vojne;
- D. ker ima varnostni svet OZN jasno vlogo pri zagotavljanju spoštovanja mednarodnega prava v zvezi z zaščito vseh humanitarnih delavcev;
- E. ker je treba okrepiti zaščito humanitarnih delavcev ter zagotoviti enako raven varnostnih ukrepov za mednarodno in lokalno osebje;
- F. ker naraščanje števila nedržavnih akterjev, terorističnih skupin in drugih subjektov v oboroženih spopadih otežuje izvajanje mednarodnega humanitarnega prava; ker morajo vse strani v spopadu, tudi državne in nedržavne oborožene sile, humanitarnim delavcem zagotoviti potreben dostop, da lahko pomagajo ranljivemu in zaradi spopadov prizadetemu civilnemu prebivalstvu;
- G. ker morajo biti v središču vseh humanitarnih ukrepov humanitarna načela človečnosti, nevtralnosti, nepristranskosti in neodvisnosti ter osnovna pravila mednarodnega humanitarnega prava in človekovih pravic iz ženevskih konvencij in njenih protokolov; ker je treba zaščititi razseljene ljudi in ker mora prevladati neodvisnost pomoči;
- H. ker so bolnišnice in zdravstveno osebje izrecno zaščiteni z mednarodnim humanitarnim pravom in ker so namerni napadi na civiliste ali civilno infrastrukturo po tem pravu jasno prepovedani in veljajo za njegovo resno kršitev;

Četrtek, 28. april 2016

- I. ker so napadi na humanitarne delavce v Rimskem statutu opredeljeni kot vojno hudodelstvo; ker statut kot vojno hudodelstvo označuje tudi namerne napade na stavbe, namenjene izražanju vere, izobraževanju, umetnosti, znanosti ali dobrodelnim dejavnostim, ter zgodovinske spomenike;
- J. ker prostori in sredstva OZN, vključno s šolami in zdravstvenimi centri, nedotakljivi in zaščiteni v skladu s Konvencijo o privilegijih in imunitetah Združenih narodov iz leta 1946;
- K. ker je Mednarodni odbor Rdečega križa izjavil tudi, da je dolžnost preiskovanja domnevnih vojnih hudodelstev običajno pravilo mednarodnega humanitarnega prava, ki velja tako pri mednarodnih oboroženih spopadih kot tistih, ki niso mednarodnega značaja;
- L. ker nekatere oborožene skupine nasprotujejo laičnemu izobraževanju in izobraževanju deklet ali temu, da dekleta obravnava moško zdravstveno osebje, in zato ovirajo dostop do teh storitev; ker splošno ozračje negotovosti, ki je posledica spopadov, otrokom, učiteljem in zdravstvenemu osebju preprečuje tudi, da bi obiskovali šolo ali poiskali zdravniško pomoč; ker so ženske in otroci v večji meri izpostavljeni nevarnostim zaradi razselitve in razpada običajne zaščite in podpornih struktur; ker mednarodno humanitarno pravo zahteva, da se dekletom in ženskam, ki so bile žrtev posilstva med vojno, brez diskriminacije zagotovi vsa potrebna zdravstvena oskrba; ker je na seznamu Svetovne zdravstvene organizacije splav v nevarnih razmerah zapisan kot eden od treh glavnih vzrokov za smrtnost mater; ker so zdravje mater, psihološka pomoč ženskam, ki so bile žrtve posilstva, ter izobraževanje in šolanje razseljenih otrok najpomembnejši izzivi v begunskih taboriščih;
- M. ker je 52 držav, vključno z nekaterimi, vendar ne vsemi državami članicami EU, na dan 14. marca 2016 podprlo deklaracijo o varnih šolah s konference o varnih šolah v Oslu, ki je potekala maja 2015;
- N. ker je Svet za zunanje zadeve pri sprejemanju smernic EU o spodbujanju spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava poudaril, da je pomembno učinkovito obravnavati posledice resnih kršitev s podpiranjem ustreznih mehanizmov odgovornosti ter da bi lahko v primerih, ko prizadeta država ali države ne morejo oziroma ne želijo izvrševati svoje sodne pristojnosti, imelo ključno vlogo Mednarodno kazensko sodišče; ker so v skladu s smernicami EU ustrezne delovne skupine Sveta dolžne spremljati razmere, za katere bi lahko veljalo mednarodno humanitarno pravo, ter v teh primerih priporočati ukrepe za spodbujanje skladnosti z njim (odstavek 15(a));
- O. ker je Mednarodni odbor Rdečega križa med letoma 2012 in 2015 organiziral obsežen posvetovalni postopek o tem, kako okrepiti pravno varstvo žrtev oboroženih spopadov in povečati učinkovitost mehanizmov za spoštovanje mednarodnega humanitarnega prava;
- P. ker se posodobljene smernice EU o spodbujanju spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava nanašajo na različne načine ukrepanja, ki jih ima EU v odnosih s tretjimi državami na voljo v zvezi s tem, vključno s političnim dialogom, splošnimi javnimi izjavami, omejevalnimi ukrepi, sodelovanjem z drugimi mednarodnimi organi, operacijami na področju kriznega upravljanja, individualno odgovornostjo, usposabljanjem in nadzorom nad izvozom orožja;
- Q. ker se države udeleženke 32. mednarodne konference Rdečega križa in Rdečega polmeseca decembra 2015 na koncu niso mogle dogovoriti o novem mehanizmu, ki sta ga Mednarodni odbor Rdečega križa in švicarska vlada predlagala za okrepitev spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava; ker so se države udeleženke dogovorile, da bodo sprožile nov medvladni postopek, v katerem naj bi poiskali načine za okrepitev izvajanja mednarodnega humanitarnega prava, in da bodo rezultat predstavile na naslednji mednarodni konferenci leta 2019;
- R. ker poglavje za humanitarne pomoči EU, ki je v letu 2015 znašalo 909 milijonov EUR, predstavlja manj kot 1 % skupnega proračuna EU; ker bi sedanjo vrzel med obsežnimi humanitarnimi potrebami in razpoložljivimi viri lahko zmanjšali tudi tako, da bi bolje povezali nujno in dolgoročno pomoč;

Četrtek, 28. april 2016

1. ponovno poudarja, da mednarodno humanitarno pravo odločilno prispeva k sodobni zgodovini človeštva, in poziva vse države članice EU, naj izkoristijo priložnost svetovnega humanitarnega vrha, da bi ponovno potrdile osrednji pomen mednarodnega humanitarnega prava in zaščite, ki jo zagotavlja;
2. močno obžaluje, da se mednarodno humanitarno pravo ne spoštuje, ter izraža pretresenost in globoko zaskrbljenost zaradi smrtonosnih napadov na bolnišnice, šole in druge civilne tarče, ki se zaskrbljujoče vse pogosteje dogajajo med oboroženimi spopadi po svetu in pri katerih so tarče in žrtve bolniki, študenti, zdravstveno in pedagoško osebje, humanitarni delavci, otroci in družinski člani; izraža mnenje, da morajo obsodbi mednarodne skupnosti slediti neodvisne preiskave in da je treba odgovorne dejansko poklicati na odgovornost; poziva države članice, institucije EU in podpredsednico/visoko predstavnico, naj priznajo resnične razsežnosti tega velikega problema in uporabijo vsa sredstva, ki jih imajo na razpolago za njegovo reševanje;
3. obsoja napade na bolnišnice in šole, ki so po mednarodnem pravu prepovedani, in priznava, da takšna dejanja verjetno predstavljajo grobe kršitve ženevskih konvencij iz leta 1949 in vojna hudodelstva po Rimskem statutu Mednarodnega kazenskega sodišča; izraža prepričanje, da je treba zagotoviti, da bodo zdravstvene in izobraževalne ustanove med oboroženimi spopadi tudi v prihodnje nevtralni, zaščiteni kraji, in sicer s preglednimi, neodvisnimi in nepristranskimi preiskavami krutih napadov in tako, da se vse vpletene strani dejansko pokliče na odgovornost za storjena hudodelstva; poudarja, da je pomembno ohraniti ločnico med humanitarnimi in vojaškimi akterji ter da se humanitarnega ukrepanja ne sme izkoriščati za vojaške ali politične namene, kar spodkopava in ogroža resnične humanitarne operacije in njihovo osebje;
4. obsoja, da udeleženci v oboroženih spopadih uporabljajo bolnišnice in šole ter jih napadajo; opozarja, da tisti, ki uporabljajo ljudi ali lastnino kot človeški ščit ali za kamuflažo, kršijo mednarodno humanitarno pravo;
5. poziva sprte strani v konfliktih, naj spoštujejo temeljna načela mednarodnega humanitarnega prava in naj ne napadajo namerno civilne infrastrukture; poudarja, da je treba izboljšati varnost humanitarnih delavcev, da bi se lahko učinkoviteje odzivali na napade; zato zahteva, da EU in njene države članice pozovejo OZN in varnostni svet OZN, naj zagotovita zaščito lokalnih in mednarodnih humanitarnih delavcev;
6. izreka priznanje mednarodnemu in lokalnemu zdravstvenemu osebju, učiteljem in humanitarnim delavcem, ki delajo na konfliktnih območjih, za njihov občudovanja vredni pogum in predanost;
7. poudarja, da je pravica do zdravja človekova pravica, ter poziva strani, ki so udeležene v oboroženih spopadih, naj med njihovim trajanjem zagotovijo razpoložljivost, dostopnost, sprejemljivost in kakovost zdravstvenih storitev; poziva h globalni zavezi za zagotovitev, da bodo ženske in deklice varne od začetka vsakih izrednih razmer ali krize z obravnavanjem tveganja spolnega nasilja ali nasilja na podlagi spola, z dvigovanjem ozaveščenosti, z zagotavljanjem kazenskega pregona storilcev tovrstnega nasilja in z zagotavljanjem, da imajo ženske in deklice dostop do vseh spolnih in reproduktivnih zdravstvenih storitev, tudi varnih splavov, v humanitarnih krizah, ne pa da se ponavlja to, kar bi lahko označili kot nehumano ravnanje, torej v skladu z zahtevami mednarodnega humanitarnega prava in kot je predvideno v ženevskih konvencijah in njihovih dodatnih protokolih;
8. poudarja, da je potrebno večje dopolnjevanje med humanitarno in razvojno pomočjo, da bi rešili vprašanje učinkovitosti in zapolnili vrzeli v humanitarnem financiranju, ter da bi moralo biti to dopolnjevanje tesno povezano z večjo razvojno pomočjo in humanitarnim financiranjem; poziva EU, njene države članice in druge mednarodne donatorje, naj se na svetovnem humanitarnem vrhu v celoti zavežejo vsem predlaganim temeljnim obveznostim iz agende za človeštvo, ki se osredotoča na zmanjševanje učinka sovražnosti na humanitarne dejavnosti in omogočanje humanitarnih ukrepov;

Četrtek, 28. april 2016

9. poziva EU in njene države članice, naj od varnostnega sveta OZN zahtevajo, da uporabi vse razpoložljive instrumente, kot so ciljno usmerjeni ukrepi in vzpostavitev misij za ugotavljanje dejstev ali preiskovalnih komisij, in pravosodne mehanizme, kot je napotitev na Mednarodno kazensko sodišče; zahteva, da se pri odločitvah varnostnega sveta o vprašanih, povezanih s humanitarnim ukrepanjem, ne uporablja pravica do veta, da se okrepi spoštovanje norm mednarodnega prava, ki se nanašajo na zaščito humanitarnih delavcev, da se zagotovi sistematična preiskava dejanj, ki bi lahko pomenila kršitev teh predpisov, in da se osumljenci za ta dejanja privedejo pred sodišče;

10. obžaluje, da so številni partnerji EU in njenih držav članic vpleteni v resne kršitve mednarodnega humanitarnega prava; poziva EU, naj izkoristi vsa razpoložljiva dvostranska orodja za učinkovito spodbujanje svojih partnerjev k spoštovanju tega prava, tudi v okviru političnega dialoga, ter razmisliti o drugih ukrepih v skladu s smernicam EU za spodbujanje skladnosti z mednarodnim humanitarnim pravom, če dialog ne bo prinesel rezultatov;

11. poziva podpredsednico/visoko predstavnico, naj poda pobudo za uvedbo embarga EU na prodajo orožja državam, ki so odgovorne za resne kršitve mednarodnega humanitarnega prava, zlasti za namerno napadanje civilne infrastrukture; poudarja, da je nadaljnje izdajanje dovoljenj za prodajo orožja tem državam v nasprotju s Skupnim stališčem Sveta 2008/944/SZVP z dne 8. decembra 2008 ⁽¹⁾;

12. poziva Svet za zunanje zadeve in podpredsednico/visoko predstavnico, naj zahtevata, da vodje misij EU in ustrezni predstavniki EU (vodje civilnih operacij EU, poveljniki vojaških operacij EU in posebni predstavniki EU) poročajo o primerih hudih kršitev mednarodnega humanitarnega prava;

13. poziva EU in njene države članice, naj v celoti podprejo poziv generalnega sekretarja OZN, da morajo vse države članice OZN izkoristiti priložnost svetovnega humanitarnega vrha, da bi se ponovno zavezale zaščiti civilistov in človekovih pravic vseh, in sicer s spoštovanjem, izvajanjem in spodbujanjem pravic, o katerih so se že dogovorile; poudarja pomen, ki ga generalni sekretar OZN pripisuje krepitvi mednarodnih preiskovalnih in pravosodnih sistemov, vključno z Mednarodnim kazenskim sodiščem, da bi dopolnili nacionalne okvire in dokončno odpravili nekaznovanje za kršitve mednarodnega humanitarnega prava;

14. priznava pomen smernic EU o spodbujanju spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava, saj nobena druga država ali organizacija ni sprejela enakovrednega dokumenta; poziva EU in njene države članice, naj jih dejansko izvajajo;

15. poziva Svet za zunanje zadeve in podpredsednico/visoko predstavnico, naj zagotovita skladen in učinkovit razvoj politik in ukrepov EU, povezanih z mednarodnim humanitarnim pravom, ter poskrbita za to, da bo za izvajanje smernic o njem prvenstveno pristojna delovna skupina Sveta za javno mednarodno pravo, ki jo vodi predsedstvo Sveta; v zvezi s tem poudarja, da so ustrezne delovne skupine Sveta v skladu s smernicami EU dolžne spremljati razmere, za katere bi lahko veljalo mednarodno humanitarno pravo, in v teh primerih priporočati ukrepe za spodbujanje njegovega spoštovanja; poziva EU in njene države članice, naj podrobneje poročajo o izvajanju smernic v posameznih konfliktnih situacijah, zlasti v letnem poročilu EU o človekovih pravicah in demokraciji;

16. želi spomniti na stališče, izraženo v smernicah EU, da se bodo, kadar je primerno, upoštevale storitve Mednarodne humanitarne komisije za ugotavljanje dejstev, ustanovljene v skladu s prvim dopolnilnim protokolom k ženevskim konvencijam iz leta 1949, ki lahko pomagata pri spodbujanju spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava prek svoje zmogljivosti ugotavljanja dejstev in posredniške funkcije; obžaluje, da storitve Mednarodne humanitarne komisije za ugotavljanje dejstev doslej niso bile uporabljene, in poziva udeležene strani, naj razmislijo o njihovi uporabi; poziva vse države članice, naj priznajo pristojnost te komisije;

⁽¹⁾ UL L 335, 13.12.2008, str. 99.

Četrtek, 28. april 2016

17. poziva k povečanju institucionalnega manevrskega prostora, da bo mednarodna skupnost lahko obravnavala skupne pomisleke v zvezi z izvajanjem mednarodnega humanitarnega prava; pozdravlja zavezo EU in njenih držav članic Mednarodnemu odboru Rdečega križa, da bodo odločno podprle ustanovitev učinkovitega mehanizma za krepitev skladnosti z mednarodnim humanitarnim pravom, vendar poziva podpredsednico/visoko predstavnico, naj mu poroča o svojih ciljih in strategiji za uresničitev te obljube v naslednjem medvladnem postopku, da bi našli način za izboljšanje izvajanja mednarodnega humanitarnega prava, kot je bilo dogovorjeno decembra 2015 na 32. mednarodni konferenci Rdečega križa in Rdečega polmeseča;
 18. pozdravlja podajanje zavez EU in njenih držav članic na konferencah Mednarodnega odbora Rdečega križa; poziva podpredsednico/visoko predstavnico, naj redno poroča o izvajanju teh zavez, zlasti z vključitvijo podrobnega dela v poglavje o mednarodnem humanitarnemu pravu v letnem poročilu Sveta o človekovih pravicah;
 19. poziva OZN in EU, naj spodbujata kampanje za zagotovitev, da se bodo vsi akterji, vključno z nedržavnimi oboroženimi skupinami, zavedali svojih obveznosti po mednarodnem pravu in izpolnjevali svoje obveznosti glede omogočanja humanitarne pomoči in zaščite ljudi pod njihovim vplivom;
 20. poziva države članice, naj bodo za zgled in naj izpolnijo svoje zaveze o ratificiranju poglavitnih instrumentov mednarodnega humanitarnega prava in drugih ustreznih pravnih instrumentov, ki vplivajo na mednarodno humanitarno pravo;
 21. ponovno izraža globoko zaskrbljenost zaradi uporabe oboroženih brezpilotnih letal zunaj mednarodnega pravnega okvira ter vztraja, naj Svet sprejme skupno stališče EU o njihovi uporabi;
 22. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Svetu, Komisiji, posebnemu predstavniku EU za človekove pravice, vladam in parlamentom držav članic, generalnemu sekretarju OZN, predsedniku generalne skupščine OZN in vladam držav članic OZN.
-